

Een visie voor Nederland? Die bestaat al!

Het huidige kabinet Balkenende heeft voor de komende regeringsperiode een duidelijke missie: *Samen werken, samen leven*. In het coalitieakkoord van 7 februari 2007 schrijven de regeringspartijen CDA, PvdA en CU:

“Wij willen werken aan een samenleving waarin mensen zich duurzaam met elkaar verbonden weten. Het is onze ambitie mensen het daarvoor benodigde vertrouwen in elkaar en in de toekomst te geven. [...] Groot is de behoefte aan houvast, geborgenheid en een herkenbare eigen identiteit.”

Volgens het kabinet heeft onze samenleving bloot gestaan aan tal van veranderingen en onzekerheden en zijn we nu met z'n allen op zoek naar een nieuwe balans. Samen met de Nederlandse burger wil de regering bouwen aan de toekomst van Nederland. De nadruk op het gezamenlijke bleek niet alleen uit de titel en inhoud van het coalitieakkoord, maar ook uit de acties van het kabinet die op de presentatie van het coalitieakkoord volgden. Vanuit de gedachte dat goed beleid niet alleen uit Den Haag hoeft te komen, zijn de ministers en staatssecretarissen het land ingegaan om samen met de burger te praten over belangrijke kwesties in de samenleving. Tevens is er een internetpagina opgezet, waarop de dialoog wordt gezocht met iedereen die concrete ideeën en suggesties heeft om de doelstellingen van het kabinet te verwezenlijken.

Na al deze input uit de samenleving zijn de zes pijlers van het coalitieakkoord verder uitgewerkt tot een beleidsprogramma. Deze pijlers vormen de weg naar een nieuwe samenleving, een nieuw Nederland. De vraag is echter of het einddoel van de route helder is. Waar willen we nou precies met z'n allen naar toe? Hoe ziet een ideaal Nederland er eigenlijk uit? Met andere woorden: wat is de visie van Nederland?

Op 5 oktober jongstleden presenteerde 21minuten.nl de resultaten van het internetonderzoek 'Democratie en Overheid', waaraan meer dan 100.000 inwoners van Nederland hebben deelgenomen. De meerderheid van de Nederlandse bevolking geeft aan de langetermijnvisie van de regering niet te kennen. Een groot deel vindt het wel belangrijk dat er zo'n langetermijnvisie is. Maar wat al die mensen nog niet weten: een visie voor Nederland, die is er al!

In 2006 is het burgerinitiatief Visie21 in het leven geroepen om een toekomstvisie voor Nederland te ontwikkelen. Ook Visie21 zag Nederland als een samenleving in verandering, een maatschappij die op zoek is naar een nieuw zelfbeeld. Door het wegvallen van traditionele bindingskaders zoals het gezin, de kerk en de politieke partijen en door de immigratie van mensen met andere culturele achtergronden en tradities, lijkt de traditionele Nederlandse identiteit geen opgave meer te doen. Job Cohen, burgermeester van Amsterdam, verwoordt deze 'identiteitscrisis' als volgt:

“Wat bindt ons? Welke waarden hebben we gemeen in de ontzuilde Nederlandse samenleving? In welke richting willen we dat ons land ontwikkelt? Dat moeten we opnieuw, met zijn allen, uitvinden.” (Job Cohen)

Visie21 heeft zich niet alleen bovenstaande vragen gesteld, zij is daadwerkelijk en fysiek op zoek gegaan naar antwoorden door te beginnen bij het begin: waar zijn Nederlanders het over eens, wat zijn verbindende schakels in onze cultuur? Met behulp van een beproefd concept van visiecreatie heeft Visie21 door het hele land publieksarena's georganiseerd waar enthousiaste mensen uit alle bevolkingslagen hebben nagedacht over de visie van Nederland. Tijdens het visiecreatieproces is er in groepen van 15-20 personen gediscussieerd over onze gemeenschappelijke kaders. Iedereen was welkom om mee te discussiëren en zijn of haar mening te geven. In totaal hebben ongeveer 2500 Nederlanders aan deze exercitie meegedaan.

Vanuit de overtuiging dat niet alleen bestuurders een visie moeten formuleren, maar dat ook gewone burgers moeten worden betrokken, heeft Visie21 de mogelijkheid geboden aan Nederlanders om zich uit te spreken. Deze werkwijze creëert niet alleen veel meer draagvlak onder de bevolking, ook komen er zo veel meer goede en creatieve ideeën boven, waardoor het eindresultaat beter en verfijnder is. Vol trots presenteerde Visie21 het voorlopige eindresultaat van de visie voor Nederland in september 2006 tijdens een festival in Utrecht. Vervolgens bood zij op 15 september 2006 de eerste *Burgertroonrede*, gebaseerd op de visie, aan de Koningin en het voltallige (toenmalige) kabinet aan.

Het eindresultaat bestaat uit twee elementen: het hoger doel en de kernwaarden.

- Hoger doel: waarom bestaan wij?

- *Nederland is een inspirerend land: een land met een innovatieve duurzame samenleving.*
- *Wij zijn open en betrokken wereldburgers. Samen staan wij voor verbondenheid in verscheidenheid.*
- Kernwaarden: waarvoor staan wij?
 - *Respectvol – Zorgzaam*
 - *Vrijheid – Verantwoordelijkheid*
 - *Optimistisch – Ondernemend*

De visie dient als basis, het uitgangspunt van waaruit we met elkaar vertrekken. In een samenleving waarin maar al te vaak aandacht wordt besteed aan de verschillen tussen bevolkingsgroepen en er mensen zijn die minderheidsgroepen zelfs willen uitsluiten, kan de visie uitkomst bieden en Nederlanders met elkaar verbinden.

Inmiddels is er een nieuw kabinet geïnstalleerd dat zoekt naar verbondenheid in onze samenleving. Aangezien de visie van Visie21 een antwoord geeft op enkele existentiële vragen, zoals "Waarom bestaan wij?" kan deze visie bij uitstek een bijdrage leveren aan het ontwikkelen van die nieuwe verbondenheid. Uit de resultaten van Visie21 blijkt hoe betrokken mensen zijn bij ons land en hoe graag ze willen werken aan een beter Nederland. Als het kabinet echt samen met de Nederlanders een nieuwe visie voor Nederland wil neerzetten, krijgt zij die door Visie21 zomaar in haar schoot geworpen. Hieruit spreekt de stem van de Nederlander over waar het naartoe moet met ons land. Het kabinet is vrij deze visie verder in te vullen om het geheel te vervolmaken. Verder kan zij de visie uitstekend als toetsingskader voor haar beleid inzetten: leiden de plannen naar waar we met z'n allen naartoe willen?

Tot slot dient de visie een nog veel breder doel: zij verschaft alle Nederlanders een gemeenschappelijk toekomstbeeld, waarin plek is voor iedere Nederlander. De visie geeft de kaders aan waarbinnen eenieder houvast en geborgenheid kan vinden en zijn identiteit kan vormgeven. Want misschien heeft prinses Maxima wel gelijk als ze zegt dat "dé Nederlandse identiteit niet bestaat". Er zijn echter wel degelijk gemeenschappelijke elementen en waarden die we allemaal belangrijk vinden. En die moeten we naar elkaar toe uitspreken. Het liefst te beginnen bij het kabinet, zodat we onder hun leiding echt *samen* kunnen leven en *samen* kunnen werken.